

Ovidius – Umění milovat

ANOTACE

Kniha Umění milovat pojednává o každodenních zvyklostech a mravech Říma, při nichž lze strategii svádění použít. Dílo se tu a tam stává historickým vyprávěním, které slouží jako příklad potvrzující platnost udělovaných rad.

Celá kniha je veršovaná a prolínají se v ní s radami i dávné příběhy, jelikož autor vychází z antické mytologie někdy i o lásce – Achilleus a Déidameia, Daidalos a Ikaros, Paris a Helena, a další. Ovidius hodně užíval přímé řeči a také přirovnání, čímž svou knihu oživil. Kniha je také velmi dobře zpracována svým přehledem – například v posledních stranách knihy, kterou sem si zakoupil, jsou vysvětlivky ke každému z jmen Římských hrdinů, bájných bohů a známých osobností Antického období.

Téměř všechny rady platí i pro současnost, i když jsou dva tisíce let staré, ovšem samozřejmě s různými obměnami přispěnými moderní dobou.

Toto dílo je vrcholem jeho erotické poezie a lze říci, že je (i v historii literatury) poměrně jedinečné a v této formě i ojedinělé.

AUTOR

- Publius Ovidius Naso
- Narozen 20. března 43. př. Kr. v Sulmu
- Umírá v roce 17 po Kr. v Tomis (Dnešní Constanta, Rumunsko)
Slavný římský básník, píšící v tzv. „Zlatém období“ za vlády císaře Augusta, pravnuka Ceasarova. Na přání otce studoval mladý Ovidius právo a rétoriku, po studiích a pobytu v Řecku se však rozhodl věnovat již pouze literatuře. Jeho učitelem byl Euripidés. roku 8 po Kr. byl z ne zcela jasných důvodů Ovidius vypovězen Augustem do vyhnanství do Rumunska, odkud už se neměl nikdy vrátit, ani v Římě nesměl být pohřben.
- Spekulace uvádějí, že příčinou mohl být skandál, který v tu dobu vypukl kolem Augustovy vnučky Julie, možná však svůj díl mohl nést také úspěch Ovidiových knih Umění milovat, jimiž prý kazil již sedm let římskou mládež.
- Přestože byl vyhnán a jeho díla stažena z oběhu, těšil se i nadále velké popularitě. Svě vyhnanství velmi těžce nesl, prosil Augusta (později i císaře Tiberia), aby mu byla udělena milost nebo aby byl poslán do nějakého příznivějšího místa (o to ho prosil nejen v dopisech, ale i ve svých básních).
- Svůj stesk vyjevil v prosebných listech i básnických Žalozpěvech (Tristia), jeho poezie ztratila svou lehkost a stala se plačtivou. Tyto prosby nebyly boužel nikdy vyslyšeny.

Tvorba, inspirace

Ovidiova tvorba představuje nový, zásadní krok od neóterické poezie, která vznikla a rozvinula se v 1. století př. n. l., k mladším formám římského umění. Ovidius je dědicem mladořímských básníků, používá jejich metrické a sujetické formy, jejich náměty, jimi zavedené žánry, ale myšlenky, které skrze ně podává, jsou již jiné. Souvisí to mimo jiné s historickým vývojem Říma, který se v 1. století před Kr. zmítal v posledních křečích republiky a neustálých občanských bojích. Básníci tohoto nepokojného období opakovaně vyjadřovali touhu utéct před tímto všudypřítomným obrazem ničení, dosáhnout míru a klidu, zbavit se povinností, které člověka

vázají k státu, který se definitivně hroutí a stahuje s sebou každého, jakékoliv jsou jeho kvality. V Ovidiové poezii vystupuje do popředí lehkost, hravost, optimismus a sebevědomí. Starší autoři elegií tvz.: „Elegici“ se pokoušejí z Říma uniknout, ale Ovidius Řím oslavuje, je to jeho zlaté město, centrum světa, kde se žije v neustálém víru zábav, radosti a milostných afér. Stává se také zdrojem inspirace.

P. O. Naso psal jak lyrická tak epická díla, jeho tvorbu bychom mohli rozdělit do tří kategorií, či tématických literárních okruhů:

OKRUHY:

a) MILOSTNÉ:

Listy Heroin

Lásky

Umění Milovat

b) EPICKÉ:

Proměny

Kalendář

c) LYRICKÉ:

Žalozpěvy

Ibis

Listy z pontu

Autor vychází z vlastních zkušeností a prožitků, které ho ovlivnili v tehdejší společnosti. Milostné zálety, uvolněná morálka a spousta mužů snažících se získat srdce své vysněné, boužel často nevědic jak. Po vydání tohoto díla se stal Publius velmi žádaným a uznávaným autorem, jeho oblíbenosti se mu právem dostalo vydáním tohoto „návodu“ jak si lásku získat, jak se chovat aby o ni člověk nepřišel a popřípadě řešení problémů které jsou nedílnou součástí.

Jeho poezii charakterizuje elegantní lehkost a formální mistrovství, obdivované do současnosti.

Směr

Ovidius je básníkem nové „mondénní“ neboli světské společnosti, která během principátu vzniká v Římě. Vyjadřuje její hodnoty a způsob myšlení, který se zásadně liší od tradičních římských hodnot, jakou je například manželská věrnost. Ještě neoteričtí básníci popisují věrnost jediné milence, ale Ovidius si dovoluje své lásky střídat. V jeho pojetí je láska hra, v níž lze dosáhnout mistrovství (velká část jeho erotické poezie představuje vlastně návod jak uspět v této rafinované hře vyšší společnosti), jest je hezky vidět i v díle jenž jsem si dovolil vybrat a sice – Umění milovat.

*neoterická poezie- z řeckého slova “ νεωτερικοι “ ,neboli neoterická škola byl literární směr v období antiky. Neoterická poezie znamenala významný posun od tradičních básnických témat i forem, které představoval především Homér a jeho epika. Rozsáhlé eposy s mytologickými náměty nahradili noví básníci menšími útvary osobního rozměru. Některé básně, ačkoliv krátké, tak požadovaly komentář, aby jim bylo možné porozumět.

Sujet = znamená obecný námět nebo děj, jde o konstrukce epické nebo dramatického děje, zjednodušeně řečeno – umělecky realizována barvou (barvu ve smyslu přirozený sled událostí založený na časové posloupnosti).

Základem sujetu je konflikt mezi postavami díla, který má motivaci, rozvíjí se, vyvrcholil a řeší se. Proto i sujetová výstavba (= sujetová osnova, sujetová konstrukce)

KRITIKA

Ovidiovi práce byly vykládány různými způsoby po staletí s postoji, které jsou závislé na sociálních, náboženských a literárních souvislostech různých časů. Je známo, že od jeho vlastního života, byl už slavný a kritizován svým okolím v čele s císařem Augustem. V *Remedia Amoris*, Ovid věnuje kritiku lidem, kteří považují jeho knihy za drzé a nepřipustné v potaz tehdejší společnosti:

„Nenasytň Envy, roztržení: Moje jméno je známé již: bude to více tak, kdyby jen mé nohy putovali cestou, kterou ony samy vyšlapali, jste moc ve spěchu, jelikož dokud budu živ budete se více než omlouvat. Mnoho básní, ve skutečnosti, formují se v mysli mé.“

Po tomto textu kritika náhle ustoupila, Ovidius se stal jedním z nejznámějších a nejoblíbenějších římských básníků v období středověku a renesance. Autoři středověku používal jeho práci jako způsob, jak číst a psát o sexu a násilí bez ortodoxů. Novodobá společnost toto dílo velmi cení, jelikož jde o nadčasovou myšlenku, která se týká prakticky každého z nás a má na nás celoživotně nějaký vliv.

Láska je tématem, které slyšíme každý den v médiích, čteme o ní v knihách a vedeme rozhovory s přáteli. Jeho dílo bylo dříve kritizováno, kvůli údajnému pohoršení společnosti za vlády císaře Augusta, kde si jeho dílo četli již sedmiletí chlapci a podle císařova úsudku to mělo negativní následky.

DĚJ

Tato kniha se skládá ze tří částí z nichž dvě jsou věnované mužům a poslední ženám.

V první části se Ovidius zabývá myšlenkou kde a jak lásku hledat. Popisuje a nabádá k tomu, kde a kdy se vyskytnout, kde ženy vyhledávat. Základním stavebním kamenem úvodu této části je být ve správný okamžik na správném místě. Prakticky řečeno: „Zůstaneš-li doma, budeš sám!“ Ku příkladu můžete jít do cirkusu nebo třeba jen na gladiátorské hry. Tady je mírná odchylka od naší doby, ale lze to klidně aplikovat třeba na kino a zapojit trochu svoji nápaditost a fantazii. Dozvíte se, jak získat přízeň ženy, jakými lišáckými způsoby získat její lásku. Na první pohled je podle Ovidia jasné, že pokud chce muž získat ženu, musí se snažit a nesmí nic vzdát, nesmí se nechat odradit prvním odmítnutím. Nesmíte ale taky zapomenout na to, že i když na vzhledu nezáleží, stále je to to první, co Vás na tom druhém zaujme, tudíž jsou tu i rady, jak o sebe pečovat.

V druhé části jde především o to, jak se o ženu starat, jak se jí věnovat, jak pečovat o její cit. Taky zde najdete rady při nevěře. Tím myslím jak ze strany muže, tak i ženy. Najdete zde typický příklad toho, že co oči nevidí, to srdce nebolí. Najdete zde i myšlenku, že láska časem zraje. Kdybych zmínil nějaký novodobý příklad, třeba že vaše partnerka není zrovna krásná jako modelka. Má určitě spoustu menších chybiček. Není to ale zrovna důvod, proč byste se jí měl vzdávat. Časem se kdejaké chybička změní v půvab, jak vychází z myšlenky Ovidia.

V části třetí jsou rady určené výhradně pro něžnější pohlaví. Zde Ovidius nabádá hlavně k tomu, aby si ženy, jak bych to řekl, všímaly mužů, dokud jsou mladé a krásné. Pokud snad nějaké ženské vnady nejsou až tak přitažlivé, dozvíte se, jak mírné nedostatky v kráse ukrýt či jinak lišácky přeměnit v půvab. Dozvíte se, kde a kdy se procházet, jak se oblékat, jak pečovat o pleť, o vlasy, jak třeba jíst a jak se smát. Prostě vše, aby si Vás muži všimli a nejen to. Dozvíte se také, co mužům vadí a co se jim nelíbí a ještě mnoho dalšího.

Nutno podotknout, že Ovidiovy rady nejsou jen holé spekulace a výmysly. Podkládá svá tvrzení praktickými příklady z řecké mytologie. Najdete zde například i zmínku o Ariadné a Theseovi

nebo se poučíte z příběhu Daidala a Ikara a mnoha dalších. Sami zjistíte, že i když jde „jen“ o báje, najdete v nich díky Ovidiovi jakousi jiskřičku pravdy. A vůbec, kdyby tyto postavy někdy existovaly, anebo si je někdo vymyslel, vychází z nás, ze života.

Ovidiova poezie byla inspirací pro mnoho renesančních a humanistických umělců a spisovatelů. Velkou inspiraci v jeho dílech našli i renesanční malíři.

Umělecké jazykové prostředky

Chtěl upozornit na kompozici díla. Srovnáme-li jazyk dnešní s jazykem antickým, asi bychom našli pár změn v kompozici, tudíž bude asi Ovidius leckomu při čtení dělat potíže.

Příklady jazykových prostředků:

Báseň, 3 části Psáno dů-formou.

Zdrobnělina: Blizoučko

Přímá řeč: „Ty se mi líbíš, jen ty!“

Personifikace: Žalostný písek

Metonymie: Dá se prosebným hlasem zlomit i hněvivý bůh.

Rčení: Stále jí v patách buď.

Přirovnání: Hanbí se jak Júnó.

Hyperbola: „Já od tebe shořím!“

Metonymie: Zhasíná láska.

Citáty z jednotlivých částí knihy

Kniha I.

Buď přizpůsobivý!

Buď pozorný!

Buď výřečný – klidně si i vymýšlej!

Lichotně ji sváděj! (přirovnává k situaci – i kráva po býku zabučí)

Donuť ji k tomu, aby žárlila!

Obětuj pro ni všechn svůj čas!

Měj čistotu v oblíbě!

Kniha II.

Donuť dívku, aby se do tebe zamilovala, ale jen krása a vzhled ti nepomůžou!

Musíš se všestranně rozvíjet!

Lichot' ji a říkej ji, co ráda uslyší!

Ustup ji, když vzdoruje, sám pro sebe budeš vítěz!

Snaž se, aby ses pro ni stal zvykem!

Vyvaruj se nevěry!

Nevytýkej dívkám vady!

Nikdy neuspěchej vrcholnou rozkoš!

Kniha III.

Musíš o sebe pečovat!

Nauč se půvabně smát a plakat, kdykoliv je to zapotřebí!

Nauč se ladně chodit!

Chraň se mužům, kteří o sebe moc dbají!

Nesmíš být rychle poddajná, nech ho v nejistotě!
 Buď zábavná! Buď bouřlivá!
 Pokud najdeš lásku, využij toho a rychle ji uchop- může odejít tak rychle jako přišla!
 Pij, co unese hlava a do té doby, kdy rozum a nohy budou pevné!

UKÁZKA – Rozumné lichotky

*„Ty však, kdokoli dbáš si trvale udržet dívku,
 snaž se, ať myslí si ona, její žes krásou byl jat.
 Bude-li oděna v nachu, ty pochválíš nachová roucha,
 bude-li v hedvábný šat, sluší jí hedvábí, věř;
 zlatem je zdobena; řekni, že cennější je ti než zlato,
 má-li snad vlněný šat, chval, že má vlněný šat.
 Předstoupí v košilce jen: “ Já od tebe shořím!“ hned volej,
 ale ať chladna se chrání, bojácným hlasem ji pros.
 Bude mít pěšinku ladnou? Chval pěšinku v účesu jejím;
 želízkem stáčí si vlasy: “ Krásný je stočený vlas!“
 Obdivuj paže, když tančí, hlas obdivuj, jestliže zpívá,
 a pak hlasitě plač: “ Škoda, že skončila jsi!“
 Objetí samo lze chválit i samotný požitek lásky:
 všechny pak rozkoše noční radostnou odměnou měj.
 I kdyby krutější byla, než bývala Medúsa hrozná,
 bude se k milenci něžně a laskavě mít.
 Jenom se prozradit chraň, že přetvářka byla v těch slovech,
 dbej, ať výrazem tváře nezboříš stavbu slov.
 Prospívá ztajený útok, však zjištěný přináší hanbu,
 a pak odejme právem důvěru pro všecken čas. “*

Vlastní komentář

Kniha se mi velmi líbila,už svojí nadčasovou myšlenkou,díky níž neztrácí své kouzlo a stále se jí dostává obdivu čtenářů. Velmi mě zaujal způsob jímž je tato kniha psána.